

De man die uit zijn kantoor ontsnapte

Jarenlang moedigde designer Floris Schoonderbeek het buitenleven aan vanachter zijn tekentafel. Hij ontwierp onder meer buitenovens, een met hout gestookt buitenbad en de Guidelight: zaklamp en sfeerverlichting in één. Toen besloot hij dat het tijd was om zichzelf opnieuw uit te vinden. En hij begon rond te rijden, in zijn camper – op zoek naar anderen met vernieuwende ideeën. Door **Maya Toebat** Foto's **Marleen Daniëls**

H

Het is een zonnige voormiddag in Arnhem. We slaan een knus Hollands straatje in en komen uit bij een groene oase: *De Kleine Campus*. Hier woont, werkt en experimenteert productontwerper Floris Schoonderbeek. Hij komt aangewandeld met een gulle lach en gaat spontaan op de schommel in het midden van de hoge lunchzaal zitten. Enkele weken voor ons bezoek is hij vader geworden van zijn tweede dochter, maar hij is alweer druk aan het werk. ‘Dat kan ook moeilijk anders als je naast je atelier woont’, lacht hij. Zo’n zeven jaar geleden kocht Schoonderbeek dit oude schoolgebouw, waarvan de klassen verbouwd werden tot ateliers en kantoren voor een vijftiental makers – onder wie hijzelf – en de sportzaal tot de woning van zijn gezin, tenminste tot ze binnenkort verhuizen.

Schoonderbeek staat bekend als de oprichter van het designlabel Weltevree. Daarvoor ontwierp hij producten die het buitenleven aanmoedigen, zoals een met hout gestookt buitenbad – de Dutchtub – of de inventieve Guidelight, zaklamp en sfeerverlichting in één. Hij was meer dan tien jaar artdirector toen hij begin vorig jaar stopte om zichzelf als ontwerper opnieuw uit te vinden. Sindsdien trekt hij er geregeld op uit met een verbouwde camper – zijn ‘rijdende gereedschapskist’ – om via veldonderzoek nieuwe ideeën te ontwikkelen. Met een vaag plan in het achterhoofd rijdt hij naar andere creatievelingen of experts in Nederland, of trekt hij zich terug in de natuur. Daar werkt hij het concept, via trial-and-error, uit tot een eerste productidee, dat hij daarna bijschaaft in zijn atelier in Arnhem.

Waarom had je nood aan die ommekeer?

—— ‘Mijn toegevoegde waarde zat vooral in de opstart van het merk en die werd steeds kleiner. Bovendien wilde ik weer dichterbij mijn overtuigingen als ontwerper geraken en echt relevante, natuur-inclusieve, gedragsveranderende producten maken. Sommige van de dingen die ik nu ontwerp, gaan zo’n andere richting uit dat ze gewoon niet meer zouden passen binnen Weltevree. De Groundfridge (een ingegraven koelkelder, die gebruikmaakt van de isolerende kwaliteiten van de grond, red.) is een project van lange adem en een commercieel risico omdat het zo’n nieuw idee is. Daardoor zou een merk als Weltevree het niet in de collectie opnemen. En ik wilde wel een tijdje al mijn energie steken in die nieuwe producten.’

‘Ik besloot om er af en toe op uit te trekken om nieuwe inspiratie op te doen en mijn ideeën wat scherper te krijgen. Dat doe ik trouwens niet alleen: ik ga op pad met anderen om te zien hoe zij werken en om samen iets te maken. Zo heb ik al samengewerkt met een bioloog aan een buitenwellness of met een chef-kok aan een buisstelsel dat zal dienen als een groentebarcue. Design gaat traditioneel vaak over ego, maar bij nieuwe generaties is er veel meer een gemeenschappelijk doel waaraan iedereen bijdraagt. Ik vond het wel spannend om die verandering ook zelf door te maken.’

Je werkt ook in een co-working-plek en wordt omringd door een team. Waarom is samenwerken zo belangrijk?

—— ‘Heel vaak gaat het over technieken waarin andere mensen een expertise hebben die ik niet beheers. Vorig jaar bezocht ik de boerderij van kunstenaars Claudy Jongstra in Friesland. Zij hoedt een schaapskudde en kweekt planten om de wol met natuurlijke pigmenten te kleuren. Dat zijn technieken waar ik minder over weet, maar ik kan dan weer andere dingen: Claudy heeft moeite om met haar ideeën een groot publiek te bereiken, terwijl ik, als productontwerper, een idee helder kan vertalen naar een product. Dat leidt tot een interessante wisselwerking. Ook het moment is heel belangrijk. Toen het in het voorjaar plots sneeuwde, heb ik snel een aantal mensen opgetrommeld om op excursie te gaan. Binnen een paar dagen hebben we samen met *Collectief Soepel* een bank gemaakt en een trip georganiseerd om maximaal van het winterweer te kunnen genieten. In die gemeenschappelijke projecten zit

een energie die ik in mijn eentje niet zou kunnen teweegbrengen.’

ZONNEKOKEN

Ondertussen leidt Schoonderbeek ons rond in de tuin, die vol staat met zijn experimenten. We passeren een buitenbad, een kachel en een rij regentonnen, wanneer we plots voor een ronde spiegelplaat staan: een zonnekoker. ‘Zo koken levert een enorme bak gratis energie’, vertelt Schoonderbeek enthousiast. ‘Dus ik zat te denken, kunnen wij ook zonnekoken? We hebben een excursie gemaakt om allerlei technieken uit te testen, en om te kijken hoe het juist werkt: deze ronde schaal brengt alle energie van de oppervlakte naar één punt. En met die energie kun je allerlei dingen doen: je kunt ermee koken, je kunt er een steen in opwarmen om ’s avonds mee naar bed te nemen, je kunt er een lamp met zonnepanelen in zetten ... Op een avond in oktober stond ik om 17 uur nog met vrienden garnaaltjes te bakken in zo’n schaal. Dat je iets op de zon kunt bereiden, geeft echt een kick.’

Je neemt nu de tijd om na te denken over wat je als ontwerper kunt betekenen. Wat zijn voor jou de criteria voor een goed product?

—— ‘Ik wil duurzame producten maken die mensen meer in balans met hun omgeving laten leven. Daarbij is het de vraag welke producten we nog moeten maken in een tijd van overconsumptie en hoe we die kunnen inzetten om routines te doorbreken. Mensen moeten ook meteen begrijpen hoe het werkt. Juist omdat de ontwerpen vaak zo’n verrassende functie hebben, speel ik met die herkenbaarheid. Dus als mensen zoiets hebben van “dat bestaat al”, dan vind ik het product geslaagd.’

Hoe belangrijk is ecologie voor jou?

—— ‘Enorm belangrijk. Er zit heel veel schoonheid in de natuur, die mensen vaak niet meer zien. Ik vraag me af hoe ik die omgeving weer kan activeren. Een voorbeeld is de Raintap: een regenton met wasbak bovenaan. Ik ben al ruim drie jaar bezig met de waterproblematiek: de ene keer is er te weinig water, dan is er weer te veel en trekt het niet in de grond. Een simpele oplossing om water op te vangen zijn regentonnen. Die bestaan natuurlijk al, alleen staan ze vaak in een hoekje en worden ze amper gebruikt. Toen ik tijdens het experimenteren een ton op een tafel zette, zag ik dat het ineens een buitenkraan werd. Ik heb de kraan verder omhoog gehaald en bovenaan

een wasbak gemaakt. Dat maakt de gebruiksmogelijkheden veel groter: als je met groenten uit de tuin langs de ton loopt, ben je nu veel sneller geneigd om ze daar te wassen.’

Het gedrag van mensen willen veranderen, hangt dat samen met je karakter om de dingen net iets anders te willen doen?

—— ‘Ja, ik probeer me altijd af te vragen: “Zijn er nog andere manieren om het te doen?” In het schoolgebouw hebben we bijvoorbeeld de oude dieselverwarming vervangen door een houtketel, maar je kunt ook gewoon iets helemaal anders doen en een dikkere trui aantrekken. Wanneer ik duurzame producten ontwerp, vertrek ik dus niet van een bestaand product dat ik verduurzaam, maar ik maak iets dat van nul af aan klimaatvriendelijker is en met de natuurlijke omgeving samenwerkt.’

Kun je een voorbeeld geven?

—— ‘De laatste tijd ben ik bezig met het idee van een buitenwellness. Je kunt in een betegeld hok gaan zitten en daar veel warme lucht in pompen, maar ik wilde kijken naar wat de natuur zelf doet. Op de excursie bij Claudy Jongstra kreeg ik het idee voor de Botanictub: een Dutchtub in een serre, omringd door planten. Claudy doet onderzoek naar inheemse planten en op haar boerderij staan enkele mooie plantenkassen. Door een bad in zo’n plantenkas te zetten, zag ik welke kansen dat bood: de kas doet de planten groeien en verwarmt het water, en de planten zorgen voor fijne aroma’s. Je kunt de Botanictub zelfs gebruiken als sauna als je het bad niet vult. Een ander project, Wild Wellness, gaat nog verder. Daarbij gaan we gewoon met een dik duikpak in een meer liggen, omringd door muziek en geuren. De bedoeling van die Wild Wellness is zelfs niet meer om er echt een product uit te halen, maar om het gewoon als een ervaring aan te bieden.’

Is er al een volgende excursie gepland?

—— ‘Ik kreeg onlangs een mail van een jongen die productdesign studeert en wil afstuderen met niets, want geen spullen maken is eigenlijk het beste wat je als productdesigner kunt doen. Daar worstel ik ook mee: wat voeg je nog toe in een wereld van overproductie? Tijdens mijn volgende veldonderzoek wil ik met hem op pad gaan om niets te doen. We zijn zelfs aan het denken om hem als studio te sponsoren om hier niets te komen doen.’ (lacht)

Links . Om nieuwe ideeën te ontwikkelen trekt de ontwerper er geregeld op uit in een verbouwde camper.

Schoonderbeek is bekend om zijn Dutchtub, een met hout gestookt buitenbad, en de buitenhaard van het door hem opgerichte designlabel Weltevree.

IN HET KORT: EEN ONTWERPER DIE VAN OPHOUDEN WEET

Een op hout gestookt buitenbad of ingegraven koelkelder?

De Nederlandse ontwerper Floris Schoonderbeek is een pionier op het vlak van duurzaam design. Hij studeerde Productdesign aan Artez Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem en volgde een master aan de Design Academy Eindhoven. Daarna richtte hij het succesvolle merk Weltevree op om met speelse buitenproducten een groene levensstijl aan te moedigen. Vorig jaar stopte hij als art-director om zich weer te focussen op zijn eigen rol als ontwerper. Sindsdien doorkruist hij Nederland met een verbouwde camper, van waaruit hij veldonderzoek doet.

Boven. De Sunstove: de ronde schaal brengt zonne-energie samen op één punt. ‘Laatst stond ik hier om 17 uur nog garnaaltjes mee te bakken. Dat geeft echt een kick.’